

De Coronacrisis als generale repetitie om een klimaatcrisis te voorkomen.

Een opinie door en van Sjoerd Groeskamp

Fysisch Oceanograaf aan het NIOZ Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee

De economische en maatschappelijke gevolgen van klimaatsverandering kunnen de gevolgen van de Coronacrisis volledig overschaduwen. Dit doet niks af aan de vreselijke gevolgen van de Coronacrisis. Het geeft vooral aan hoe groot de klimaatcrisis kan worden. Kan worden..., want we kunnen een klimaatcrisis nog beperken. Zeker nu de Coronacrisis duidelijk laat zien dat als we een dreiging serieus nemen, we deze met z'n allen kunnen bestrijden. Dus laten we lering trekken uit onze reactie op de Coronacrisis, om een klimaatcrisis te voorkomen.

Eerste conclusie. De overheid moet en kan zich continu verantwoorden voor gekozen klimaatbeleid. Premier Rutte hamert er flink op dat de aanpak van de Coronacrisis bepaald wordt op basis van wetenschappelijk advies. Daarbij wordt de tweede kamer live op televisie met een technische briefing geïnformeerd over de kennis waarop het beleid is gebaseerd, gevolgd door een debat waarin het kabinet zich moet verantwoorden voor de genomen maatregelen (of gebrek daaraan). Deze aanpak is effectief, transparant en op feiten gebaseerd. De aanpak van het klimaatprobleem stelt daarentegen teleur. Daarvoor zijn nauwelijks briefings en het kabinet moet via de rechtbank gedwongen worden om actie te ondernemen. Dit is onacceptabel. Dus vanaf nu ook voor de klimaatcrisis briefings, debatten en persconferenties regelmatig live op televisie uitzenden om politieke verantwoording en maatschappelijke betrokkenheid te bewerkstelligen.

Tweede conclusie. De overheid kan en moet resoluut beslissingen nemen met onvolledige informatie. Om de Coronacrisis te minimaliseren is het advies duidelijk: door nu maatregelen te nemen, kost het uiteindelijk minder geld en levens en blijft het beheersbaar. Daardoor zijn direct maatregelen getroffen om verdere verspreiding van het Coronavirus te beperken en de zorgcapaciteit te verhogen. Ondanks onvermijdelijke onzekerheid in de uitwerking van de maatregelen, is het kabinet bereid Nederland in een recessie te storten en miljarden te lenen om deze crisis te overwinnen. Dit geldt voor veel landen, inclusief Duitsland waar zelfs wordt overwogen om de "Schwarze Nul" los te laten. Ook om klimaatsverandering te limiteren is er een duidelijk advies: breng de uitstoot van CO₂ zo snel mogelijk naar 0. Er is uiteraard onzekerheid welke maatregelen daarvoor het meest geschikt zijn. Maar net zoals voor de bestrijding van de Coronacrisis, moet de overheid ondanks deze onzekerheid nu al resolute beslissingen nemen om de toekomstige klimaatcrisis te beperken. Ook voor de klimaatcrisis geldt: als we nu investeren, kost het uiteindelijk veel minder geld en levens.

Derde conclusie. Vertrouw de experts optijd. De dreiging moet wel heel dichtbij komen voordat we erin willen geloven. De ellende in China en Italië was al duidelijk zichtbaar, wereldwijd waren er al duizenden doden en de eerste Nederlandse Coronadoden waren al een feit. Toch viel het kwartje in Nederland pas dagen na de persconferentie van Rutte op 12 maart: dit is de Coronacrisis en dit bestrijden we met z'n allen. Een vergelijkbaar effect zien we ook in de onderschatting van de ernst van het klimaatprobleem. Wetenschappers waarschuwen al ruim 30 jaar voor de gevolgen van klimaatsverandering. Bovendien is er wereldwijd al een opwarming van meer dan 1 graad Celsius, er is al een versnelde zeeniveaustijging en de eerste klimaatvluchtelingen zijn een feit. Toch is dit voor velen nog niet "dichtbij" genoeg en wordt klimaatsverandering niet als directe bedreiging ervaren. Luister alstublieft niet naar populistische verhalen die vertellen dat het allemaal meevalt en concludeer niet zelf na een koude winter dat het allemaal zo'n vaart niet loopt. Vertrouw optijd in de experts die zich baseren op feiten. Klimaatsverandering is niet zo snel omkeerbaar als het Coronavirus en kan je niet buiten houden door je grenzen dicht te gooien. Als door klimaatsverandering het water letterlijk aan onze voeten staat, dan komt het ook tot onze lippen en verdrinken we.

De vierde conclusie. Als we de dreiging eenmaal accepteren, dan gaan we er ook volop tegenaan. Corona heeft bewezen dat als de ernst van de situatie eenmaal duidelijk is, zowel overheid als bevolking verregaande maatregelen accepteren om een crisis te bestrijden. Immers, bijna iedereen houdt zich aan de 1.5 meter afstand, de eerste warme lentedagen worden binnenshuis beleefd, opa's en oma's worden alleen nog digitaal bereikt en we werken grotendeels thuis. De bereidheid om Corona te bestrijden is historisch en ontroerend en dat is precies de bereidheid die we nu ook nodig hebben om klimaatsverandering te beperken. Dus, als we ervoor kiezen, kunnen we een klimaatcrisis voorkomen. Kies daar dus voor, want zowel voor het bestrijden van Corona als klimaatsverandering geldt: dit doen we met z'n allen.